

Regie op ruimte biedt boeren steun en perspectief voor ontwikkeling en innovatie

Het 7 puntenplan regie op ruimte wil de overheid en de politiek niet alleen een handvat bieden voor integraal beleid dat voor de lange termijn grote vraagstukken oppakt op het gebied van ruimtelijke ordening, stikstof, natuur enz. Regie op ruimte heeft nadrukkelijk ook tot doel boeren/de agrarische sector perspectief te bieden waarmee zij op de lange termijn verder kunnen.

De volgende 10 punten uit regie op ruimte dragen daaraan bij

1. We pleiten voor het ontwikkelen van een lange termijn visie op de toekomst van de landbouw en voor een integrale aanpak om daar naartoe te werken. Die is er nu niet en dat leidt tot onzekerheden over de toekomst, met name ook bij boeren. Een lange termijn visie moet perspectief bieden waar iedereen mee verder kan.
 - Voorbeelden: de positie en inkomens van veel boeren staan onder structurele druk. Hoe verder met het kringloop landbouwbeleid dat in gang is gezet? Er zijn allerlei nationale en internationale verplichtingen en tal van deelstudies en toekomstscenario's waarover nog geen besluiten zijn genomen. Voorts zijn er allerlei kaarten in omloop rond natuur, woningbouw, datacentra, landbouw etc. Van WUR 2100, van Martha Bakker WUR voor Commissie Harbers (bufferzones), van Erisman/Strootman (buffer en concentratie stikstof) en van projectontwikkelaars (rond de grote steden). Voorts zijn er plannen voor bepaalde regio's zoals een Eemstad in ZW Flevoland. Hierin moet visie, regie en dus duidelijkheid komen.
2. We pleiten voor heldere doelen waardoor veel regels die boeren belemmeren in hun ondernemerschap kunnen worden afgeschaft. Zo moet er ruimte ontstaan om die doelen op een eigen manier in te vullen
 - Voorbeelden: tal van regels voor vergunningen en rechten, afstemming mest, stikstof, CO2 voor veenweide, etc etc
3. Via de gebiedsgerichte aanpak pleiten we voor een maatwerk benadering. Boeren krijgen daardoor meer mogelijkheden hun eigen bedrijfsstrategie vorm te geven in relatie tot de omgeving en de specifieke kenmerken van het gebied.
 - Voorbeelden: tal van boeren maken keuzes rond nevenactiviteiten, multifunctionele landbouw en/of werken met natuurcontracten of korte ketens. Anderen gaan voor schaalgrootte. Dat moet samen kunnen. Sommigen willen extensiveren en NH3 rechten verkopen aan de Rotterdamse haven, zoals in Nieuwkoop. In andere gebieden is er problematiek van veel vrijkomende agrarische bebouwing, zoals in Brabant, Gelderse Vallei. Moet allemaal per gebied worden opgelost. Bovendien is er gevaar dat andere functies zoals zonneparken, datacenters etc zomaar in een gebied worden neergezet en dan vroeg of laat voor spanningen gaan zorgen.
4. We pleiten voor beloningen voor de inspanningen van boeren voor natuur en milieu (ecosysteemdiensten)
 - Dit gebeurt al in enige mate zoals rond weide- en akkervogelbeheer. Als burgers daar meer van willen moet dat o.i. ook worden betaald uit publieke middelen en niet alleen via voedsel want dat gaat de consument in Aken en Keulen niet doen.
5. Wij pleiten voor instrumenten als Stikstoffonds en Grondbank om het boeren die willen verduurzamen mogelijk te maken te ontwikkelen of te verplaatsen. En aanpassing van het stelsel van dier- en fosfaatrechten zodat innovatie wordt bevorderd en de sector niet op slot gaat maar bedrijven die dat willen, kunnen blijven groeien.

- Voorbeelden: aan niet uitstoten van CO2 (valuta voor veenproject Friesland) of vastleggen van CO2 (zoals o.a. in melkveehouderij via kruidenrijk grasland) kunnen boeren ook verdienen. En bij ammoniakrechten kan de innovatie via meer beweiding, aanpassing voer of nieuwe stalsystemen helpen om problemen op te lossen, net zoals dat eerder bij fosfaat is gebeurd. Als je blijft hangen in fosfaatrechten wordt het alleen maar vermindering veestapel, en dus minder boeren.
- 6. We stellen garantie- en kredietregelingen voor die boeren die willen verduurzamen, innoveren en ontwikkelen helpen bij de risico's die hiermee gepaard gaan
 - We zien dat banken het lastig vinden vernieuwingen te financieren omdat het soms zeer innovatief is. We zien ook dat banken eisen voor de kiezen krijgen rond rendement (Basel IV) en dat ze risico's van klimaatverandering moeten gaan inprijzen. Overheid moet dus een handje helpen.
- 7. We vragen de overheid om langjarig € 1,5 – 2 mrd per jaar beschikbaar te stellen om boeren te helpen de omslag te maken
 - Dat is een fors bedrag in relatie tot huidig inkomen van boeren en tuinders (€ 3,5 mld).
- 8. We pleiten voor een breed gedragen landbouwakkoord waar alle betrokkenen – de boeren voorop – hun stem in hebben
- 9. We pleiten voor een sterke uitvoeringsorganisatie om de ondersteuning van de transitie professioneel en langdurig te begeleiden
- 10. We pleiten voor een Landschapscommissaris die de politiek aan haar woord houdt en zorgt dat plannen ook werkelijkheid worden
 - Dit naar het voorbeeld van wat de deltacommissaris bij water doet.

Tot slot

Een aantrekkelijke toekomst voor het landelijk gebied kan alleen gestalte krijgen als er ook voor boeren een perspectief is om te ontwikkelen en een fatsoenlijke boterham te verdienen. Dat is een van de centrale uitgangspunten van regie op ruimte. En dat is ook de reden waarom wij in onze aanbevelingen zoveel aandacht besteden aan maatregelen en instrumenten die boeren hierbij helpen.

Initiatiefgroep Regie op ruimte

Cees Veerman, Frans Keurentjes, Dirk de Lugt, Louise Vet, Hans Huijbers, Alex Datema, Krijn Poppe, Jan Willem Erisman, Gerben Jan Gerbrandy, Willem Lageweg (coördinatie)

Voor meer informatie: willem@transitiecoalitievoedsel.nl